

Article Type: Research

Investigating the Perception of Gender Inequality in Women's Sports and Related Factors in Iranian Female Athletes: A Cross-Sectional Study

Neda Sarabi¹, Shirin Zardoshtian^{*1}, Hossein Eydi¹,
Homayoun Abbasi¹, Anahita Malek²

1. Department of Sport Management, Faculty of Sport Science, Razi University, Kermanshah, Iran.

2. School of Creative and Digital Industries, Buckinghamshire New University, High Wycombe, UK.

Received: 15/02/2026, **Accepted:** 08/06/2026, **Published:** 10/06/2026

* Corresponding Author Shirin Zardoshtian, E-mail: zardoshtian2014@gmail.com

How to cite: Sarabi, N., Zardoshtian, S., Eydi, H., Abbasi, H. and Malek, A. (2026). Investigating the Perception of Gender Inequality in Women's Sports and Related Factors in Iranian Female Athletes: A Cross-Sectional Study. *Research on Women's Sports*, 3(9), 119-141. <https://doi.org/10.22089/rws.2026.19150.1114>

Extended Abstract

Background and Purpose

Gender equality and the empowerment of women constitute a foundational development objective that has gained global traction and is widely regarded as indispensable for sustainable development. Women occupy multifaceted and indispensable roles across domestic, professional, and societal domains, respectively, and their contributions are central to the economic vitality of nations, given that they represent approximately half of the world's population. Advancing gender equality is thus a core component of any development strategy aimed at enabling both men and women to escape poverty and elevate their standards of living. Within the specific context of sport, gender disparities persist in participation rates, resource allocation, media coverage, and leadership representation, despite the well-documented benefits of athletic engagement for physical health, psychological well-being, and social capital accumulation among women. The present study, therefore, seeks to examine the predictors of perceived gender inequality among Iranian female athletes, with particular attention to the roles of quality of life, socioeconomic status, age, and perceived health, in order to inform targeted interventions that can redress systemic imbalances and foster more equitable sporting environments.

Methods

This investigation was applied in its overarching purpose, quantitative in its data orientation, and cross-sectional in its temporal design, employing a descriptive–correlational field methodology. The target population comprised all Iranian female athletes who had maintained a minimum of five years of regular sports participation. Given the indeterminate size of this population, the minimum requisite sample was calculated as 384 respondents using Cochran's formula for unlimited populations. To

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

enhance precision and account for potential attrition, a final sample of 498 participants was recruited through random cluster sampling stratified across five distinct geographical regions of the country—North, South, East, West, and Central. In the initial stage, clusters were selected at random from predefined geographic strata; subsequently, questionnaires were administered within each cluster using a convenience sampling approach. Data collection instruments included the standardized WHO Quality of Life questionnaire, a socioeconomic status scale, and a researcher-developed Gender Inequality inventory comprising 57 items, which demonstrated acceptable internal consistency (Cronbach's $\alpha = 0.758$). Quantitative data analysis was performed using hierarchical multiple regression within the SPSS-25 software environment.

Results

A multiple regression analysis was conducted to identify significant predictors of perceived gender inequality among the participating female athletes. The overall model demonstrated adequate explanatory capacity, accounting for 21% of the variance in the dependent variable ($R^2 = 0.21$). Among the predictor variables, Quality of Life emerged as the strongest positive correlate of perceived gender inequality ($\beta = 0.347$, $p < 0.001$), underscoring its predominant influence in shaping participants' perceptions. In addition, Socioeconomic Status exhibited a significant positive association with the dependent variable ($\beta = 0.161$, $p < 0.001$), suggesting that greater access to material resources and elevated social standing are linked to heightened awareness of gendered inequities. Conversely, Age yielded a negative standardized coefficient ($\beta = -0.193$, $p < 0.001$), indicating an inverse relationship whereby older participants reported lower levels of perceived gender inequality. Regarding Perceived Health, although this variable is frequently cited in the literature as a meaningful determinant, it failed to attain statistical significance within the current model ($p > 0.05$). This null finding may appear counterintuitive; however, it is plausible that perceived health exerts its influence not directly but indirectly through mediating pathways—such as socioeconomic status, social support networks, or community participation—some of which were controlled for in the present analysis, while others remained outside the study's purview. Alternatively, perceived health may function as a moderating factor that alters the magnitude of other individual or structural effects without manifesting a standalone direct impact. Conceptual and measurement considerations also warrant attention, as disparate instruments may capture divergent dimensions of perceived health, thereby affecting the observed relationships. Other demographic and sport-related background variables did not demonstrate significant effects on the dependent variable ($p > 0.05$). These discrepancies may be attributable to the distinctive characteristics of the study population or to synergistic interactions among variables within the model, both of which merit further exploration in subsequent investigations.

Conclusion

The findings collectively indicate that awareness of gender inequality is contingent upon improvements in welfare and cognitive indicators, rather than being a straightforward reflection of objective deprivation. At the operational level, it is recommended that the Ministry of Sports and Youth prioritize "fairness in resource distribution" and institute "legal and gender-awareness training programs," particularly targeting younger athletes and underserved geographical areas, so as to cultivate a conducive environment for constructive advocacy and the progressive reduction of gender disparities within Iranian sport.

Keywords: Gender Inequality, Quality of Life, Socio-Economic Conditions, Women's Sport.

Article Message

The results of this study demonstrate that perceived gender inequality in women's sports does not directly mirror objective material deprivation; rather, it emerges from a complex interplay between social structures and institutionalized representations of gender roles. The data indicate that

enhancements in quality of life and socioeconomic status are accompanied by an amplified critical consciousness regarding discriminatory patterns and gender-based constraints—suggesting that as women increasingly distance themselves from traditional role frameworks, their sensitivity to inequality intensifies. From a theoretical standpoint, it can be posited that within the Iranian sporting landscape, the manifestation of inequality is not merely a consequence of resource scarcity or ineffective policy implementation, but rather the product of entrenched institutionalization of traditional gender roles within legal frameworks, media representations, and organizational policies—roles that delimit women's public participation, including in sport, strictly within the boundaries of "permissible" and "acceptable" conduct. Accordingly, policymakers must extend their purview beyond economic and infrastructural planning to address the redefinition of these roles at cultural and institutional levels. Sports federations can also curtail the reproduction of gender-role stereotypes by ensuring transparency in resource allocation and promoting equitable media representation of women's athletic achievements. Furthermore, coaches and sports administrators are encouraged to foster attitudinal shifts toward women's roles in sport through anti-stereotyping education and the design of inclusive training environments. Collectively, these measures could precipitate a gradual transformation in societal understandings of masculine and feminine roles within the sporting domain, thereby attenuating perceived inequality. Fundamentally, gender inequality in Iranian sports is not an isolated individual issue but a consequence of the tension between entrenched gender roles and emergent social identities; it is remediable only through simultaneous intervention at structural, cultural, and behavioral levels. Future research should, therefore, aim to provide a more comprehensive understanding of the mechanisms shaping these perceptions by concurrently analyzing institutional, cultural, and macro-structural variables—including organizational policies, societal attitudes toward gender roles, and media framing.

Ethical Considerations

This study received ethical approval from the Research Ethics Committee of Razi University (IR.RAZI.REC.1402.105). Written informed consent was obtained from all participants prior to their involvement in the research.

Authors' Contributions

The authors of this research contributed equally to all stages of project implementation, including design, execution, and manuscript preparation.

Conflict of Interest

The authors declare that no conflicts of interest exist in the conduct of this research or in the preparation of this article. All research activities were carried out independently, impartially, and without affiliation to any political, commercial, or organizational interests.

Acknowledgments

Sincere gratitude and appreciation are extended to all those who provided constructive comments and feedback at various stages of this research, thereby contributing to its refinement and completion.

پژوهش در ورزش زنان

Journal homepage: <https://spsvi.ssric.ac.ir>

نوع مقاله: پژوهشی

بررسی ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش زنان و عوامل مرتبط بر آن در ورزشکاران زن ایرانی: یک مطالعه مقطعی

ندا سرابی^۱ ID، شیرین زردشتیان*^۱ ID، حسین عیدی^۱ ID، همایون عباسی^۱ ID، آناهیتا مالک^۲ ID

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشکده صنایع خلاق و دیجیتال، دانشگاه جدید باکینگهام شایر، های وایکامب، انگلستان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۲۶، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۱۸، تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۳/۲۰

*نویسنده مسئول: شیرین زردشتیان، E-mail: zardoshtian2014@gmail.com

How to cite: Sarabi, N., Zardoshtian, S., Eydi, H., Abbasi, H. and Malek, A. (2026). Investigating the Perception of Gender Inequality in Women's Sports and Related Factors in Iranian Female Athletes: A Cross-Sectional Study. *Research on Women's Sports*, 3(9), 119-141. <https://doi.org/10.22089/rws.2026.19150.1114>

چکیده

هدف مطالعه حاضر بررسی ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش زنان بود. این پژوهش براساس هدف از نوع کاربردی، بر مبنای نوع داده، کمی و به لحاظ زمان، مقطعی بود که با روش توصیفی-همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل همه زنان ورزشکار ایران با حداقل پنج سال سابقه ورزشی منظم بود. با توجه به نامشخص بودن حجم جامعه، براساس فرمول کوکران (جامعه نامحدود) حداقل نمونه ۳۸۴ نفر برآورد شد که برای افزایش دقت، ۴۹۸ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی از پنج منطقه جغرافیایی کشور (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) انتخاب شدند. در ابتدا، خوشه‌ها به شکل تصادفی انتخاب شدند. سپس توزیع پرسش‌نامه‌ها در درون هر خوشه به روش نمونه‌گیری در دسترس انجام شد. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های استاندارد کیفیت زندگی، وضعیت اقتصادی-اجتماعی و پرسش‌نامه محقق‌ساخته نابرابری جنسیتی بود. داده‌ها از طریق رگرسیون چندگانه سلسله‌مراتبی در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ تحلیل شدند. کیفیت زندگی، قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده مثبت ادراک از نابرابری جنسیتی بود ($\beta = 0.347$, $P < 0.001$). وضعیت اقتصادی-اجتماعی (SES) نیز پیش‌بینی‌کننده معنادار بود ($\beta = 0.161$, $P < 0.001$). سن اثر منفی و معنادار بر ادراک از نابرابری جنسیتی داشت ($\beta = -0.193$, $P < 0.001$). همچنین «ادراک از سلامت» رابطه معناداری با ادراک از نابرابری جنسیتی نشان نداد ($P > 0.05$). یافته‌ها نشان می‌دهد که آگاهی از نابرابری، تابعی از رشد شاخص‌های رفاهی و

شناختی است. در سطح عملیاتی پیشنهاد می‌شود، وزارت ورزش و جوانان با تمرکز بر «عدالت در توزیع منابع» و برگزاری «دوره‌های آگاهی‌بخش حقوقی و جنسیتی» بستر کاهش شکاف‌های جنسیتی در ورزش را فراهم آورد.

واژگان کلیدی: نابرابری جنسیتی، کیفیت زندگی، شرایط اقتصادی-اجتماعی، ورزش زنان.

مقدمه

ارتقای حقوق، منزلت و توانمندسازی زنان از پیش‌نیازهای توسعه همه جوامع است. بی‌تردید بیانیه پکن در سال ۱۹۹۵ یکی از مهم‌ترین تلاش‌های جهانی برای کاهش نابرابری‌ها و ارتقای جایگاه زنان در عرصه‌های مختلف و فرصتی برای بررسی چالش‌ها و توجه به شکاف‌های جنسیتی بود (لیل فیلیو و همکاران، ۲۰۲۳)؛ به طوری که در دهه‌های بعد موضوع برابری جنسیتی به‌عنوان یکی از اهداف هفده‌گانه توسعه پایدار مطرح شد (سالوو و همکاران، ۲۰۲۱). تبیین نابرابری‌های موجود در ورزش زنان نیازمند اتکا به چارچوب‌های نظری معتبر است. در این راستا، نظریه نقش‌های جنسیتی یکی از بنیانی‌ترین رویکردها برای تحلیل چگونگی شکل‌گیری و بازتولید تبعیض‌های جنسیتی در محیط‌های ورزشی محسوب می‌شود. این نظریه بیان می‌کند که هنجارها و انتظارات اجتماعی درباره رفتارهای «زنانه» و «مردانه» بر انتخاب‌ها، فرصت‌ها و ارزیابی عملکرد افراد تأثیر می‌گذارد. از آنجاکه ویژگی‌هایی همچون رقابت‌جویی، قدرت‌طلبی و جسارت تاریخی به‌عنوان ویژگی‌های «مردانه» تعریف شده‌اند، مشارکت زنان در رشته‌های ورزشی اغلب با کلیشه‌سازی، تردید در توانمندی‌ها و ارزیابی‌های ناعادلانه مواجه می‌شود. بر اساس این نظریه، ادراک افراد از نابرابری جنسیتی نه‌تنها محصول ساختارهای رسمی، بلکه نتیجه درونی‌سازی نقش‌های جنسیتی و هنجارهای فرهنگی است که ورزش را بیشتر در قلمرو مردانه تعریف می‌کنند (دامنیک و همکاران، ۲۰۲۵). ازسوی دیگر، ورزش همواره به‌عنوان قدرت مؤثر در توسعه اجتماعی و اقتصادی و ابزاری کارآمد در جهت سلامت جامعه مطرح بوده است. سهم فزاینده ورزش در توسعه پایدار و توانمندسازی زنان، جوانان، افراد جوامع و همچنین بهزیستی سلامت، آموزش و اهداف اجتماعی شناخته شده است (یلاموس و همکاران، ۲۰۱۹). تبعیت از فعالیت بدنی منجر به کاهش هزینه‌های سلامت (کامپوس، ۲۰۱۷)، کیفیت زندگی بهتر (ویدارته کلاروس، ۲۰۱۱)، امید بیشتر به زندگی (پولت-والدراما، ۲۰۱۵) و پیری فعال (هررا و همکاران، ۲۰۱۷) می‌شود که این شاخص‌ها بر پایداری تأثیر می‌گذارند و برای توسعه جامعه مفیدند؛ بنابراین جامعه‌ای که در این مسیر حرکت می‌کند، قادر به مدیریت سلامت خود و انتخاب عادات سبک زندگی سالم است (پرز-اورداس و همکاران، ۲۰۱۹). با وجود این مزایا، بهره‌مندی از فرصت‌های فعالیت بدنی در میان گروه‌های مختلف اجتماعی یکسان نیست و برخی اقشار جامعه با موانع بیشتری برای مشارکت مواجه‌اند. مطالعات نشان داده‌اند که عوامل اجتماعی و اقتصادی می‌توانند به شکل‌گیری الگوهای نابرابر مشارکت در فعالیت بدنی منجر شوند (لیل فیلیو و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین بر برابری دسترسی به فرصت‌های ورزشی به‌عنوان یکی از الزامات تحقق توسعه پایدار، تأکید شده است (یلاموس و همکاران، ۲۰۱۹). در همین راستا، سالوو^۱ و همکاران (۲۰۲۱) بیان کردند که حل نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی و جنسیتی می‌تواند به بهبود سطح فعالیت بدنی جمعیت کمک کند و راهبردهای

^۱ Salvo

ارتقای فعالیت بدنی، ظرفیت کاهش نابرابری‌ها را دارند. برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در ورزش از مؤلفه‌های کلیدی عدالت اجتماعی و توسعه پایدار به شمار می‌رود و در سال‌های اخیر توجه زیادی را در پژوهش‌ها و سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی به خود جلب کرده است (ایشیک‌گوز و همکاران، ۲۰۲۵). مطالعات متعدد بین‌المللی به بررسی نابرابری جنسیتی در ورزش پرداخته‌اند؛ برای مثال، تأنی و خان^۱ (۲۰۲۴) در مطالعه‌ای به بررسی نابرابری جنسیتی در مشارکت ورزشی در بنگلادش پرداختند. نتایج نشان داد که هنجارهای جنسیتی سنتی و انتظارات اجتماعی موانع مهمی برای مشارکت ورزشی زنان به شمار آمدند و همچنین نگرش‌ها و حمایت والدین به‌عنوان مسائل اصلی در توانمندسازی دختران برای شرکت در ورزش بودند. همچنین دسترسی محدود به امکانات آموزشی، مربیگری و مسابقات ویژه زنان، ازجمله موانع پیشرفت زنان بود. در پژوهشی دیگر، واکرو - کریستوبال^۲ و همکاران (۲۰۲۴) به بررسی برابری جنسیتی در ورزش از دیدگاه زنان ورزشکار و مدیران ورزشی اروپایی، معلمان تربیت‌بدنی و مربیان ورزشی پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد که نابرابری جنسیتی در ورزش تحت تأثیر زمینه اجتماعی گسترده‌تری است؛ جایی که کلیشه‌ها، تعصبات و تبعیض همچنان وجود دارد. شرکت‌کنندگان همچنین چالش‌ها، موانع و نیازهایی را که زنان ورزشکار در حرفه خود با آن مواجه هستند، مانند کمبود منابع، حمایت، دیده‌شدن و به رسمیت شناخته‌شدن، بیان کردند؛ اما مطالعات جدید نشان می‌دهند که نابرابری‌های ادراک‌شده در ورزش زنان همچنان در بسیاری از زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی ازجمله در ایران وجود دارد و نیازمند بررسی‌های عمیق‌تر است (سرابی و همکاران، ۲۰۲۵). در ایران زنان همچنان با شکل‌های مختلف نابرابری جنسیتی متأثر از ساختارهای سنتی و ارزش‌های مردسالارانه مواجه‌اند و این نابرابری‌ها در عرصه ورزش نیز بازتاب می‌یابد (جوانی، ۲۰۲۲). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که زنان و دختران در مسیر ورزش با موانعی همچون کمبود زمان، محدودیت منابع مالی، نبود امکانات ورزشی مناسب، ضعف سیستم حمل‌ونقل، کمبود حمایت اجتماعی و سطح پایین مهارت روبه‌رو هستند که این موانع بسته به موقعیت جغرافیایی و شرایط جمعیتی متفاوت است (علیپور و همکاران، ۲۰۱۷؛ طالب‌پور و همکاران، ۲۰۱۹؛ افروزه و همکاران، ۲۰۲۱). افزون بر این، مطالعات داخلی نشان داده‌اند که ارزش‌های سنتی و مذهبی نقشی پررنگ‌تر در شکل‌گیری الگوهای فعالیت بدنی زنان نسبت به مردان دارند و می‌توانند میزان مشارکت ورزشی را تحت تأثیر قرار دهند (جهرمی و همکاران، ۲۰۱۱)؛ با وجود این، بخش مهمی از پژوهش‌های انجام‌شده در ایران عمدتاً بر موضوعاتی مانند موانع مشارکت زنان، فعالیت بدنی در اوقات فراغت یا حضور زنان در مدیریت ورزشی متمرکز بوده‌اند و کمتر به بررسی «ادراک از نابرابری جنسیتی» در میان زنان ورزشکار پرداخته‌اند (افروزه و همکاران، ۲۰۲۱). مطالعات جدید نیز بیشتر بر آموزش سواد رسانه‌ای برای کاهش تبعیض جنسیتی (کیانی و نظری، ۲۰۲۵) یا بازنمایی تبعیض در ورزش زنان از دیدگاه مدیریت و رسانه (فدایی ده‌چشمه و همکاران، ۲۰۲۵) تمرکز داشته‌اند و کمتر به تجربه زیسته ورزشکاران در لایه‌های میانی و پایه ورزش پرداخته‌اند.

^۱ Tanni & Khan
^۲ Vaquero-Cristóbal

هم‌زمان، پژوهش‌های جدید بین‌المللی تأکید می‌کنند که نابرابری جنسیتی در ورزش، صرفاً یک واقعیت ساختاری نیست، بلکه «ادراک زنان ورزشکار» از نابرابری نقشی تعیین‌کننده در استمرار مشارکت، سلامت روان و ماندگاری در ورزش نیز دارد (سرایی و همکاران، ۲۰۲۵؛ ناگورنا و همکاران، ۲۰۲۵؛ دمانیک و همکاران، ۲۰۲۵). این ادراک لزوماً با شاخص‌های عینی برابر نیست؛ زیرا در بافت‌های مردسالارانه ممکن است تبعیض‌های ساختاری به تدریج عادی‌سازی شده و به‌عنوان وضعیت طبیعی پذیرفته شوند؛ در حالی که در برخی موقعیت‌ها حتی با بهبود زیرساخت‌ها ادراک از نابرابری کاهش نمی‌یابد؛ چراکه سطح انتظارات ذهنی زنان تغییر کرده است؛ از این‌رو سنجش این ادراک برای درک تجربه زیسته زنان در محیط‌های ورزشی و پیش‌بینی انگیزه‌های آتی آنان برای ماندگاری در ورزش ضرورتی انکارناپذیر است. علاوه بر این، اکثر پژوهش‌های پیشین در این حوزه بر گروه‌های خاصی نظیر نخبگان ورزشی، قهرمانان ملی یا مدیران متمرکز بوده‌اند که به دلیل جایگاه ویژه، دسترسی‌های متفاوتی به منابع دارند و ممکن است دیدگاهشان بیانگر واقعیت بدنه اصلی ورزش زنان نباشد؛ از این‌رو پژوهش حاضر با اتخاذ رویکرد مطالعه مقطعی مبتنی بر جمعیت در سطح جامعه زنان ورزشکار، تلاش کرده است تا فراتر از لایه نخبگان، ادراک نابرابری را در میان طیف وسیعی از کنشگران (اعم از ورزشکاران غیرحرفه‌ای، تفریحی و باشگاهی) بررسی کند. تبیین این مسئله در یک مقیاس جمعیتی از زنان ورزشکار، این مزیت راهبردی را دارد که نگرش‌های لایه‌های زیرین و بدنه اصلی ورزش زنان را واکاوی می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه نابرابری در سطوح مختلف (نه فقط در ورزش حرفه‌ای) بازتولید می‌شود. این رویکرد به سیاست‌گذاران اجازه می‌دهد تا برنامه‌های حمایتی و اصلاحات ساختاری خود را براساس نیازها و ذهنیت‌های توده زنان ورزشکار تنظیم کنند، نه صرفاً بر مبنای بازخوردهای دریافتی از یک گروه محدود و خاص؛ بنابراین مطالعه حاضر با هدف پاسخ‌گویی به این خلأ طراحی شده است. تمرکز بر تجربه زیسته زنان ورزشکار در سطوح مختلف، درکی عمیق‌تر از نحوه شکل‌گیری و بازتولید نابرابری جنسیتی فراهم می‌آورد تا مستندات لازم برای سیاست‌گذاری‌های کلان ورزش زنان را ارائه دهد.

روش پژوهش

این پژوهش برحسب هدف، کاربردی و به لحاظ روش از نوع توصیفی-همبستگی بود. همچنین شیوه جمع‌آوری داده‌های آن از نوع میدانی بود. جامعه آماری این مطالعه شامل زنان فعال در سطوح نیمه‌حرفه‌ای و همگانی ورزش در ایران بود. معیار ورود شرکت‌کنندگان به مطالعه، دارا بودن حداقل پنج سال سابقه فعالیت ورزشی مستمر در قالب‌های مختلف اعم از باشگاه‌های ورزشی، تیم‌های نیمه‌حرفه‌ای، یا فعالیت‌های ورزشی در فضاهای غیررسمی/همگانی بود. شایان ذکر است که ورزشکاران سطوح حرفه‌ای و نخبه (قهرمانان ملی) از این پژوهش مستثنا شدند تا تمرکز اصلی بر تجربه زیسته بدنه گسترده‌تر زنان ورزشکار (نیمه‌حرفه‌ای و همگانی) باشد که با چالش‌های متفاوتی در عرصه ورزش مواجه‌اند. نمونه‌گیری در این پژوهش به شیوه چندمرحله‌ای و ترکیبی انجام شد؛ بدین صورت که ابتدا با توجه به پراکندگی جغرافیایی جامعه آماری، کشور به پنج منطقه جغرافیایی شمال (گیلان و مازندران)، جنوب (هرمزگان و خوزستان)، شرق (خراسان شمالی، خراسان رضوی و خراسان جنوبی)، غرب (کرمانشاه و کردستان) و مرکز (تهران و اصفهان) تقسیم شد. هر منطقه یک خوشه در نظر گرفته شد. در مرحله نخست، از بین خوشه‌های تعریف‌شده، خوشه‌ها به شکل تصادفی انتخاب شدند تا تنوع جغرافیایی

پوشش داده شود. در مرحله دوم، پس از تعیین خوشه‌ها، توزیع پرسش‌نامه‌ها در درون هر خوشه به روش نمونه‌گیری در دسترس انجام شد. این رویکرد ترکیبی به دلیل دسترسی‌پذیری جامعه و پراکندگی جغرافیایی شرکت‌کنندگان، امکان نمونه‌گیری گسترده‌تر را فراهم کرد. با توجه به نامشخص بودن حجم جامعه آماری، برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. حداقل حجم نمونه مورد نیاز ۳۸۴ نفر به دست آمد؛ با این حال، برای افزایش دقت تحلیل‌ها و تعمیم‌پذیری نتایج، ۵۰۴ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد و ۴۹۸ پرسش‌نامه تجزیه و تحلیل شد. داده‌ها به صورت آنلاین در قالب یک پرسش‌نامه از طریق ادارات ورزش و جوانان کل استان‌ها، خبرگان ورزشی و مطلعین در کانال‌های تلگرامی، واتساپ، ایتا، سروش، بله، روبیکا و اینستاگرام در اختیار پاسخ‌گویان قرار گرفت. لینک پرسش‌نامه در بازه زمانی هشت‌هفته‌ای در اختیار پاسخ‌گویان قرار گرفت. شرط ورود به مطالعه رضایت آگاهانه برای حضور در پژوهش، ورزشکار زن بودن، سابقه طولانی و تجربه ورزشی حداقل پنج سال بود که به معنای برخورداری از تجربه مستمر در فعالیت‌های ورزشی طی سال‌های گذشته بود، نه لزوماً تداوم تمرین با شدت یا فراوانی ثابت در هفته‌های اخیر. همچنین متغیر مربوط به میزان فعالیت در چهار هفته گذشته، به‌منظور توصیف وضعیت فعلی مشارکت ورزشی پاسخ‌دهندگان سنجیده شد؛ بنابراین کاهش موقت فعالیت، وقفه کوتاه‌مدت، یا محدود شدن به یک جلسه تمرین در هفته در بازه زمانی اخیر، با برخورداری از سابقه ورزشی چندساله منافاتی ندارد. معیار خروج از مطالعه، برگشت دادن پرسش‌نامه به صورت ناقص بود. به‌منظور رعایت اصول اخلاقی، در ابتدای پرسش‌نامه و قبل از ورود به صفحه سؤالات، فرم رضایت آگاهانه درج شد.

برای ارزیابی کیفیت زندگی مرتبط با سلامت از مقیاس تک‌سؤالی استاندارد (سازمان جهانی بهداشت، ۱۹۹۶) استفاده شد که در آن از شرکت‌کنندگان خواسته شد کیفیت زندگی کلی خود را در یک طیف ارزیابی کنند. این رویکرد که به دلیل سهولت اجرا و صرفه‌جویی در زمان پاسخ‌دهندگان در پیمایش‌های گسترده مرسوم است، در پژوهش‌های اخیر نیز به کار رفته است؛ به عنوان مثال، در مطالعه رجبی گیلان و همکاران (۲۰۲۵) روی زنان شاغل در ایران نیز از سنجش تک‌گویه‌ای برای کیفیت زندگی بهره برده شد. در این پژوهش، وضعیت اقتصادی-اجتماعی نیز با استفاده از مقیاسی استاندارد سنجیده شد که پایایی درونی آن در این مطالعه با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد. برای سنجش متغیر نابرابری جنسیتی از پرسش‌نامه محقق‌ساخته دارای شش مؤلفه و ۵۷ سؤال درخصوص نابرابری جنسیتی در ورزش، استفاده شد. امتیازبندی به صورت طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای انجام شد که در آن از نمره ۱ (کاملاً موافقم) تا ۵ (کاملاً مخالفم) امتیازبندی شده است و نمرات کمتر نشانه ادراک از نابرابری جنسیتی بیشتر است. روایی‌های صوری و محتوایی پرسش‌نامه توسط دوازده نفر از اساتید و متخصصان حوزه‌های مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، مربیان و ورزشکاران بررسی شد. افراد سؤالات را از نظر وضوح، قابل‌فهم بودن و مرتبط بودن با تحقیق ارزیابی کردند. بازخوردهای دریافتی جمع‌آوری و اصلاحات لازم در پرسش‌نامه اعمال شد. به‌منظور تأیید ساختار عاملی پرسش‌نامه نابرابری جنسیتی، تحلیل عاملی تأییدی با نرم‌افزار AMOS انجام شد. نتایج شاخص‌های برازش مدل نشان داد که مدل از برازش مطلوب با داده‌ها برخوردار بود ($\chi^2/df = 1/346$). بارهای عاملی ($GFI=0/917$, $SRMR=0/38$, $TLI=0/952$, $CFI=0/958$, $PCLOSE=0/412$, $RMSEA=0/42$) استاندارد شده بین ۰/۵۲ تا ۰/۶۷ قرار داشتند. همچنین پایایی ترکیبی عامل‌ها بین ۰/۸۱ تا ۰/۹۲ و میانگین واریانس استخراج شده بین ۰/۵۳ تا ۰/۶۷ به دست آمد که نشان‌دهنده روایی همگرا و پایایی مطلوب سازه‌ها است؛ بنابراین ساختار شش‌عاملی ابزار توسط داده‌ها تأیید شد. همچنین به‌منظور بررسی پایایی پرسش‌نامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد.

مقدار آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۵۸ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول برای پرسش‌نامه است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. همچنین برای ارزیابی داده‌ها نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ به کار رفت.

نتایج

کل مشارکت‌کنندگان در این مطالعه ۴۹۸ نفر بودند. میانگین سنی پاسخ‌گویان 29.68 ± 10 سال بود. بیشترین مقطع تحصیلی پاسخ‌گویان، کارشناسی با ۴۷/۴ درصد بود. ۶۸/۳ درصد از پاسخ‌گویان مجرد بودند و ۲۳/۵ متأهل و مابقی بیوه یا متارکه‌کرده بودند. میانگین نمره ادراک از سلامت پاسخ‌گویان ۴/۰۶ با انحراف معیار ۰/۸۰ بود که نشان می‌دهد زنان ورزشکار احساس سلامت نسبتاً خوبی داشتند. میانگین ادراک از کیفیت زندگی ۳/۶۹ با انحراف معیار ۰/۹۸ بود که نشان‌دهنده کیفیت زندگی متوسط رو به بالا بود. میانگین ادراک از شرایط اقتصادی-اجتماعی ۵/۹۸ با انحراف معیار ۲/۲۰ بود که نشان می‌دهد افراد از وضعیت اقتصادی-اجتماعی متوسط به بالا برخوردار بودند. همچنین تحلیل توصیفی درخصوص متغیر ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش نشان داد که بیش از ۹۴ درصد از پاسخ‌گویان ادراک بالا و ادراک متوسطی از نابرابری جنسیتی در ورزش داشتند. میانگین و انحراف معیار متغیر ادراک از نابرابری جنسیتی 19.43 ± 143.34 بود (جدول ۱).

جدول ۱- متغیرهای دموگرافیک و زمینه‌ای پژوهش

Table 1- Demographic and contextual variables of the study

متغیرها Variables	طبقات Categories	تعداد (%) Number (%)	میانگین (انحراف معیار) Mean(SD)
سن		498(100)	29.68±10
وضعیت تأهل	مجرد	340(68.3)	1.39±1.63
	متأهل	117(23.5)	
	بیوه/متارکه‌کرده	41(8.2)	
تحصیلات	دیپلم	42(8.4)	3.26±0.93
	کاردانی	17(3.4)	
	کارشناسی	236(47.4)	
	کارشناسی‌ارشد	175(35.1)	
	دکتری	28(5.6)	
سابقه ورزشی		498(100)	11.61±7.97
میزان ورزش در طول چهار هفته اخیر	فعالیت نداشتیم	30(6)	2.81±0.79
	1 تا 2 روز	123(24.7)	
	3 تا 4 روز	256(51.4)	
	5 روز و بیشتر	89(17.9)	

2.39±0.95	(13.3)66	کمتر از 1 ساعت	میزان ورزش در طول روز
	(40)199	1 تا 2 ساعت	
	(26.5)132	3 تا 4 ساعت	
	(20.3)101	5 ساعت و بیشتر	
2.83±0.85	(13.7)66	منزل	مکان ورزش
	(5)25	پارک و فضای سبز شهری	
	(65.9)328	باشگاه و سالن ورزشی	
	(15.5)77	کوه و طبیعت	
4.06±0.80			ادراک از سلامت
3.69±0.98			کیفیت زندگی
5.98±2.20			شرایط اقتصادی-اجتماعی
143.34±19.43			ادراک از نابرابری جنسیتی

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین سن و ادراک از نابرابری جنسیتی همبستگی منفی معناداری وجود داشت ($r = -0.147$, $P < 0.01$)؛ یعنی با افزایش سن، ادراک از نابرابری کاهش یافت. ادراک از سلامت با کیفیت زندگی ($r = 0.492$)، وضعیت اقتصادی-اجتماعی ($r = 0.245$) و ادراک از نابرابری جنسیتی ($r = 0.137$) همبستگی مثبت و معنادار داشت. همچنین کیفیت زندگی با نابرابری جنسیتی همبستگی مثبت زیادی را نشان داد ($r = 0.407$, $P < 0.01$) و وضعیت اقتصادی-اجتماعی نیز با ادراک از نابرابری جنسیتی همبستگی مثبت و معناداری داشت ($r = 0.350$, $P < 0.01$) (جدول ۲).

جدول ۲- نتایج آزمون همبستگی پیرسون
Table 2- Results of Pearson correlation test

نابرابری جنسیتی Gender inequality	وضعیت اقتصادی-اجتماعی Socioeconomic status	کیفیت زندگی Quality of life	ادراک از سلامت Perceived health	سن Age	
$r = -0.147$ $\text{sig} = 0.001$	$r = -0.036$ $\text{sig} = 0.419$	$r = -0.023$ $\text{sig} = 0.607$	$r = 0.122$ $\text{sig} = 0.006$	*	سن Age
$r = 0.137$ $\text{sig} = 0.002$	$r = 0.245$ $\text{sig} = 0.000$	$r = 0.492$ $\text{sig} = 0.000$	*		ادراک از سلامت Perceived health
$r = 0.407$ $\text{sig} = 0.000$	$r = 0.571$ $\text{sig} = 0.000$	*			کیفیت زندگی Quality of life
$r = 0.350$ $\text{sig} = 0.000$	*				وضعیت اقتصادی-اجتماعی Socioeconomic status

*					نابرابری جنسیتی Gender inequality
---	--	--	--	--	---

برای بررسی عوامل مؤثر بر ادراک از نابرابری جنسیتی در زنان، رگرسیون چندگانه طراحی شد. این مدل با ورود متغیرهای مختلف دموگرافیک، سابقه و وضعیت ورزشی و متغیرهای کیفیت زندگی، ادراک از سلامت و ادراک از شرایط اقتصادی-اجتماعی تکمیل شد.

جدول ۳- رگرسیون چندگانه عوامل مؤثر بر نابرابری جنسیتی

Table 3- Multiple regression of factors affecting gender inequality

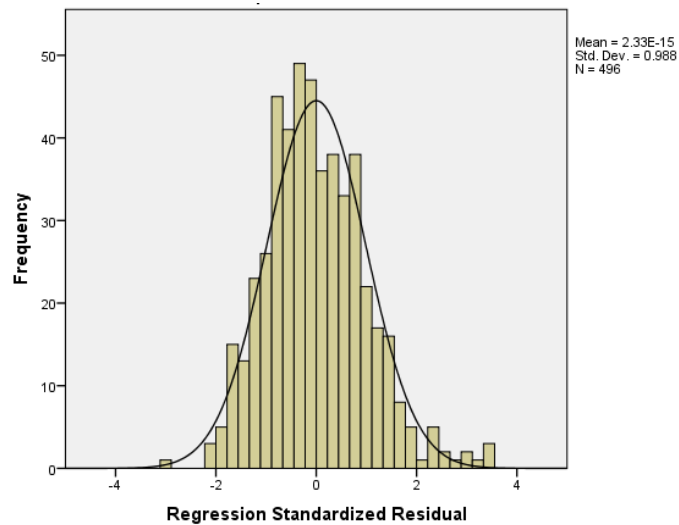
Collinearity Statistics		95% Confidence Interval for B		Sig	f ²	t	standardized Coefficients	Unstandardized Coefficients		متغیرها Variables
VIF	Tolerance	Upper Bound	Lower Bound				Beta	Std. Error	B	
3.93	0.254	-0.70	-0.682	0.016	0.012	-2.412	-0.193	0.156	-0.376	سن Age
2.29	0.437	5.053	-2.279	0.458	0.001	0.743	0.045	1.866	1.387	ازدواج Marital status
1.384	0.723	2.201	-1.667	0.786	0.000 2	0.271	0.013	0.984	0.267	تحصیلات Education
2.168	0.641	1.894	-3.647	0.534	0.000 8	-0.622	-0.37	1.41	-0.876	تعداد فرزندان Number of children
2.806	0.356	0.518	-0.137	0.254	0.002	1.141	0.077	0.167	0.190	سابقه ورزشی Exercise history
1.860	0.538	1.297	-1.098	0.871	0.002	0.163	0.009	0.609	0.09	عنوان ورزشی Sports title
1.609	0.621	2.513	-2.424	0.972	0.000	0.035	0.002	1.256	0.044	میزان ورزش در طول هفته Weekly exercise duration
1.523	0.657	2.849	-1.131	0.397	0.001	0.848	0.042	1.013	0.859	میزان ورزش در طول روز Daily exercise duration

1.286	0.777	1.113	-2.994	0.368	0.001	-0.9	-0.41	1.045	-0.941	مکان ورزش Exercise location
1.713	0.584	0.628	-4.391	0.141	0.004	-1.473	-0.078	1.277	-1.881	ادراک از سلامت Perceived health
1.917	0.522	8.970	4.656	0.00	0.079	6.206	0.347	1.098	6.813	کیفیت زندگی Quality of life
1.515	0.660	2.287	0.559	0.001	0.021	3.237	0.161	0.440	1.423	وضعیت اقتصادی - اجتماعی Socioeconomic status
0.461 ^a										R
0.212										R-squared
0.193										Adj R-squared
17.477										Std. Error of the Estimate
1.743										Durbin-Watson
498										Number of obs

در این پژوهش، رگرسیون چندگانه برای بررسی پیش‌بینی‌کننده‌های ادراک از نابرابری جنسیتی در بین زنان ورزشکار به کار گرفته شد. نتایج نشان داد که مدل کلی از قدرت تبیین مناسبی برخوردار است و توانست ۲۱ درصد از واریانس ادراک از نابرابری جنسیتی را تبیین کند ($R^2=0/21$). این یافته نشان می‌دهد که مجموعه متغیرهای واردشده به مدل، سهم معناداری در توضیح تفاوت‌های فردی در ادراک از نابرابری جنسیتی دارند؛ هرچند همچنان بخشی از این واریانس تحت‌تأثیر عوامل دیگری قرار دارد که در این پژوهش اندازه‌گیری نشده‌اند. براساس این مقدار، اندازه اثر کلی مدل نیز در سطح $f^2=0/269$ برآورد شد که نشان‌دهنده اندازه اثر متوسط رو به بزرگ برای مدل کلی است. براساس یافته‌های به‌دست‌آمده، در میان متغیرهای پیش‌بین، «کیفیت زندگی» با ضریب استاندارد ($\beta = 0/347$)، قوی‌ترین پیش‌بین مثبت برای متغیر وابسته شناخته شد و اندازه اثر آن نیز $f^2=0/079$ بود که در محدوده اثر کوچک تا نزدیک به متوسط قرار می‌گیرد. این یافته بیانگر تأثیر غالب این مؤلفه در جهت‌دهی به نتایج است؛ یعنی هرچه زنان کیفیت زندگی بهتری داشتند، آگاهی و حساسیت بیشتری به نابرابری‌های جنسیتی در ورزش نشان دادند. علاوه‌بر

کیفیت زندگی، «وضعیت اقتصادی-اجتماعی» نیز رابطه مثبت و معناداری را با متغیر وابسته نشان داد ($\beta = 0/161$ ، $P < 0/001$) و اندازه اثر آن $f^2 = 0/022$ بود که نشان‌دهنده اثر کوچک است. این یافته مؤید آن است که برخورداری از منابع و پایگاه اقتصادی-اجتماعی مطلوب‌تر، با پیامدهای مثبت در متغیر وابسته همراه است. درمقابل، متغیر «سن» با ضریب بتای منفی ($\beta = -0/193$ ، $P < 0/001$) و اندازه اثر $f^2 = 0/012$ نشان‌دهنده اثر کوچک است و رابطه‌ای معکوس با متغیر وابسته دارد؛ یعنی افزایش سن شرکت‌کنندگان با کاهش نمرات در این متغیر همسوست؛ با این حال، این نتیجه تنها در چارچوب رابطه خطی تفسیرشدنی است و نمی‌توان براساس آن هرگونه روند غیرخطی احتمالی را رد یا تأیید کرد. بررسی الگوهای پیچیده‌تر نیازمند تحلیل‌های تکمیلی است. درخصوص سایر متغیرهای مطالعه از جمله «ادراک از سلامت»، در ادبیات پژوهشی حوزه‌های مشابه اغلب به‌عنوان عاملی تأثیرگذار مطرح می‌شود، اما در مدل حاضر سطح معناداری آماری را کسب نکرد ($P > 0/05$)؛ امری که در نگاه نخست غیرمنتظره است؛ با این حال، این نتیجه می‌تواند بازتاب‌دهنده ماهیت غیرمستقیم نقش سلامت در شکل‌دهی به ادراک‌های اجتماعی باشد. از یک سو، ادراک سلامت ممکن است اثر خود را نه به‌صورت مستقیم، بلکه از طریق متغیرهای میانجی مانند وضعیت اقتصادی-اجتماعی، کیفیت شبکه‌های حمایتی یا میزان مشارکت اجتماعی اعمال کند؛ متغیرهایی که بخشی از آن‌ها در مدل حاضر کنترل شدند و بخشی دیگر خارج از دامنه مطالعه بودند. از سوی دیگر، ممکن است ادراک سلامت به‌عنوان عامل تعدیل‌کننده عمل کند و شدت اثر سایر ویژگی‌های فردی یا ساختاری را تغییر دهد، بدون آنکه خود اثر مستقیم داشته باشد. همچنین سایر متغیرهای دموگرافیک و مرتبط با سابقه ورزشی نیز اثر معناداری بر متغیر وابسته نشان ندادند ($P > 0/05$). تفاوت در این یافته‌ها ممکن است ناشی از ویژگی‌های خاص جامعه آماری یا تأثیرات هم‌افزایی متغیرهای دیگر در مدل باشد که نیازمند واکاوی بیشتر در مطالعات آتی است.

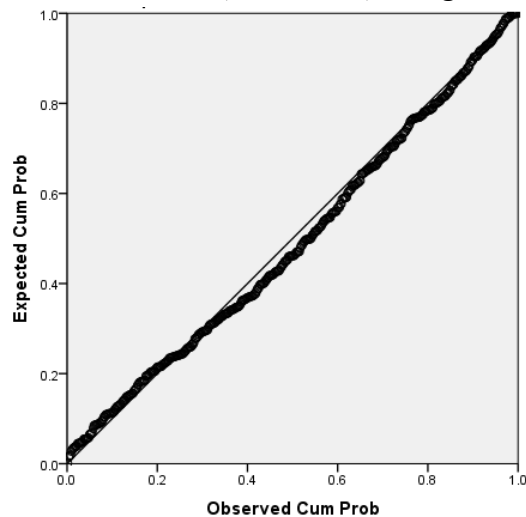
به طور کلی، مدل نشان می‌دهد که ادراک از نابرابری جنسیتی نه‌تنها متأثر از متغیرهای دموگرافیک و سبک زندگی است، بلکه به طور مشخص با عوامل روان‌شناختی و اقتصادی نیز مرتبط است؛ به عبارت دیگر، زنانی که از کیفیت زندگی بهتری برخوردارند و وضعیت اقتصادی مناسب‌تری دارند، نابرابری‌های ساختاری و فرهنگی در حوزه ورزش را بهتر درک می‌کنند و احتمالاً آگاهی بیشتری درباره آن دارند.

شکل ۱- نمودار هیستوگرام باقیمانده‌های استاندارد شده

Figure 1- Histogram of standardized residuals

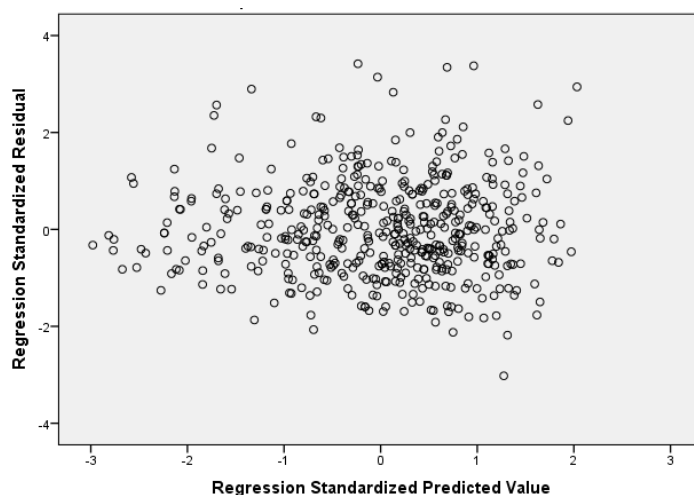
به منظور اطمینان از اعتبار مدل رگرسیون، پیش فرض نرمال بودن باقیمانده‌ها بررسی شد. براساس هیستوگرام باقیمانده‌های استاندارد شده (شکل ۱)، مشاهده می‌شود که توزیع خطاها حول میانگین صفر متمرکز است و تقارن مناسبی را نشان می‌دهد. انحراف معیار نزدیک به ۱ ($Std. Dev = 0.988$) و نزدیکی میانگین به صفر ($Mean = 2.33E-15$) در خروجی مدل، بیانگر آن است که باقیمانده‌ها از توزیع نرمال پیروی کرده و پیش فرض نرمالیت در این مدل رگرسیون برقرار است.

شکل ۲- نمودار Normal P-P Plot باقیمانده‌های استاندارد شده رگرسیون

Figure 2- Normal P-P Plot of standardized regression residuals

به منظور بررسی پیش فرض نرمالیت باقیمانده‌های مدل رگرسیون، از نمودار هیستوگرام و نمودار Normal P-P Plot (شکل ۲) استفاده شد. توزیع باقیمانده‌ها در نمودار هیستوگرام دارای تقارن مناسب بوده و حول میانگین صفر متمرکز است ($\text{Mean} \approx 0, \text{Std. Dev} \approx 1$). همچنین در نمودار P-P Plot، قرارگیری نقاط روی خط مورب نشان‌دهنده هم‌سویی داده‌ها با توزیع نرمال است. این نتایج در کنار شاخص‌های Durbin-Watson و VIF که در جدول ۳ گزارش شد، حاکی از برقرار بودن پیش فرض‌های اصلی رگرسیون و اعتبار مدل ارائه شده است.

شکل ۳- نمودار پراکندگی باقیمانده‌های استاندارد شده رگرسیون بر حسب مقادیر پیش‌بینی شده

Figure 3- Scatter plot of standardized regression residuals versus predicted values

برای ارزیابی فرض همسانی واریانس، نمودار پراکندگی باقیمانده‌های استاندارد شده رگرسیون در برابر مقادیر پیش‌بینی شده استاندارد شده رسم شد (شکل ۳). همان‌طور که مشاهده می‌شود، نقاط داده به صورت تصادفی در اطراف خط افقی صفر پراکنده شده‌اند و هیچ الگوی مشخصی (مانند شکل مخروطی یا منحنی) دیده نمی‌شود. این پراکندگی تصادفی نشان‌دهنده ثابت بودن واریانس خطاها در طول طیف مقادیر پیش‌بینی شده است که برقرار بودن فرض همسانی واریانس را تأیید می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف بررسی ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش زنان در جمعیت عمومی در ایران انجام شد. تحلیل توصیفی درخصوص متغیر ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش نشان داد که بیش از ۹۴ درصد از پاسخ‌گویان ادراک بالا و ادراک متوسطی از نابرابری جنسیتی در ورزش داشتند.

برای تفسیر دقیق‌تر این یافته‌ها، تمایز میان «ادراک از نابرابری جنسیتی» و «نابرابری عینی» اهمیت اساسی دارد. در حالی که پژوهش حاضر به بررسی برداشت‌های ذهنی پاسخگویان می‌پردازد، شواهد نشان می‌دهد که ادراک نابرابری لزوماً بازتاب مستقیمی از شرایط عینی نیست؛ بلکه تحت‌تأثیر عوامل شناختی، اجتماعی و زمینه‌ای شکل می‌گیرد (دامنیک و همکاران، ۲۰۲۵)؛ بنابراین همسویی نتایج این مطالعه با برخی پژوهش‌های پیشین لزوماً به معنای یکسان بودن سطح واقعی نابرابری نیست؛ بلکه می‌تواند منعکس‌کننده تفاوت در سطح آگاهی، تجربه زیسته یا مواجهه با گفتمان‌های برابری‌طلبانه باشد.

در مدل رگرسیونی، متغیرهای جمعیت‌شناختی تنها توانستند سهم اندکی از واریانس ادراک از نابرابری جنسیتی را تبیین کنند. در این میان، سن رابطه‌ای منفی و معناداری با ادراک از نابرابری جنسیتی نشان داد؛ به این معنا که با افزایش سن، حساسیت و آگاهی نسبت به نابرابری جنسیتی کاهش می‌یابد؛ این نتیجه می‌تواند بازتاب تفاوت‌های نسلی در نگرش‌ها و سطح آگاهی اجتماعی باشد. از منظر نظریه نقش‌های جنسیتی، این تفاوت نسلی تفسیرشدنی است؛ زیرا نسل‌های جوان‌تر در بستر اجتماعی متفاوتی رشد کرده‌اند که در آن هنجارهای سنتی مربوط به نقش‌های جنسیتی با چالش‌های بیشتری مواجه شده و حساسیت درباره تبعیض‌های جنسیتی افزایش یافته است. درمقابل، نسل‌های پیشین به دلیل جامعه‌پذیری در چارچوب‌های ساختاریافته‌تر و سنتی، ممکن است نابرابری‌های موجود را امری طبیعی‌تر تلقی کنند و حساسیت کمتری به آن داشته باشند. درواقع، دسترسی بیشتر نسل‌های جوان به آموزش، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، فرایند بازنگری در این نقش‌های جنسیتی کلیشه‌ای را تسهیل کرده است. یافته‌های مشابه در مطالعه ویکر و کانینگهام^۱ (۲۰۲۵) نیز مشاهده شد. آن‌ها در بررسی نگرش اروپایی‌ها به برابری جنسیتی در ورزش گزارش کردند که زنان جوان‌تر نگرش‌های مثبت‌تر و حساسیت بیشتری به تبعیض‌های جنسیتی ورزشی داشتند؛ در حالی که گروه‌های سنی بالاتر کمتر به مسائل برابری جنسیتی حساس بودند؛ با این حال، تفسیر رابطه منفی میان سن و ادراک از نابرابری جنسیتی باید با احتیاط انجام گیرد؛ زیرا این همبستگی لزوماً به معنای وجود رابطه خطی یکنواخت در سراسر دوره زندگی نیست. از نظر تحلیلی این امکان وجود دارد که الگوی واقعی رابطه ماهیتی غیرخطی داشته باشد؛ به گونه‌ای که ادراک نابرابری در برخی دوره‌های سنی مانند میان‌سالی، کاهش یابد و در سنین بیشتر، دوباره افزایش پیدا کند. از آنجاکه چنین الگوهایی در چارچوب مدل‌های خطی ساده به خوبی آشکار نمی‌شوند، شناسایی آن‌ها نیازمند استفاده از مدل‌های غیرخطی و تحلیل‌های تکمیلی است.

با وجود این ملاحظه، شواهد نظری و تجربی از این امکان حمایت می‌کنند که افزایش سن می‌تواند با کاهش ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش همراه باشد. یکی از تبیین‌های مهم در این زمینه به مفهوم «موانع دوگانه» مربوط می‌شود. براساس این رویکرد، زنان مسن‌تر ممکن است در طول زندگی خود و در مواجهه هم‌زمان با دو محور نابرابری یعنی جنسیت و سن، به تدریج در معرض فرایند عادی‌سازی نابرابری قرار گرفته باشند. در چنین شرایطی، تداوم مواجهه با محدودیت‌های ساختاری، همراه با بهره‌گیری از راهبردهای مقابله‌ای و نیز بازتعریف موفقیت، مشارکت و عدالت بر مبنای معیارهای درونی از جمله حفظ سلامت، تداوم فعالیت بدنی و احساس شخصی می‌تواند به کاهش حساسیت آنان به شکل‌های آشکار یا پنهان تبعیض منجر شود؛ در نتیجه این افراد ممکن است نابرابری‌های موجود را کمتر به عنوان مصداق تبعیض ادراک و گزارش کنند و آن را بیش‌ازپیش به مثابه وضعیتی طبیعی، تثبیت‌شده یا اجتناب‌ناپذیر تلقی نمایند. این فرایند که در

^۱ Wicker & Cunningham

ادبیات پژوهشی با عنوان «عادی سازی نابرابری» اشاره شده است، می تواند چارچوبی تبیینی برای فهم کاهش گزارش ادراک از نابرابری در سنین بیشتر فراهم آورد (ون ویک و همکاران، ۲۰۲۵)؛ بنابراین هرچند یافته های آماری می تواند حاکی از رابطه منفی میان سن و ادراک از نابرابری باشد، تفسیر این رابطه باید با احتیاط صورت گیرد و امکان وجود الگوهای پیچیده تر و غیرخطی نیز همواره مدنظر قرار گیرد. نتایج مطالعه حاضر با مطالعات ون ویک^۱ و همکاران (۲۰۲۵) و گربلو ژوراکیچ^۲ و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود.

کیفیت زندگی و وضعیت اقتصادی-اجتماعی به عنوان پیش بینی کننده های مثبت و معنادار ادراک از نابرابری جنسیتی شناسایی شدند. این یافته را می توان در چارچوب نظریه نقش های جنسیتی به صورت عمیق تری تبیین کرد. براساس این نظریه، انتظارات اجتماعی از زنان و مردان در طول فرایند جامعه پذیری درونی شده و به بخشی از ساختار شناختی افراد تبدیل می شود؛ با این حال، میزان درونی سازی یا بازاندیشی این نقش ها یکسان نیست و به دسترسی به منابع، سرمایه فرهنگی و تجربه زیسته وابسته است. زنانی که از کیفیت زندگی و پایگاه اقتصادی-اجتماعی بالاتری برخوردارند، معمولاً دسترسی گسترده تری به آموزش، شبکه های اجتماعی متنوع تر، رسانه ها و فضاهای گفتگومانی دارند؛ همین امر می تواند موجب تضعیف پذیرش منفعلانه نقش های سنتی و تقویت نگاه انتقادی به ساختارهای نابرابر جنسیتی شود. از منظر نظریه نقش های جنسیتی، زنان دارای وضعیت اقتصادی-اجتماعی بالاتر احتمالاً در فرایند جامعه پذیری ثانویه با الگوهای مدرن تری از نقش های زنانه مواجه بوده اند؛ الگوهایی که بر عاملیت، استقلال و مشارکت تأکید دارند؛ در نتیجه هنگامی که در محیط های ورزشی با محدودیت ها یا تبعیض های ساختاری مواجه می شوند، فاصله میان نقش های درونی شده (بر مبنای برابری و شایسته سالاری) و نقش های تحمیل شده (بر مبنای کلیشه های جنسیتی) را بیشتر درک می کنند و همین آگاهی شکاف، ادراک از نابرابری را تقویت می کند. در مقابل، زنان با کیفیت زندگی پایین تر یا پایگاه اقتصادی-اجتماعی پایین تر ممکن است در معرض الگوهای فرهنگی سنتی تر قرار گرفته باشند که در آن ها نابرابری های جنسیتی در ورزش به صورت طبیعی یا حتی «قابل قبول» بازتولید می شود. در چارچوب نظریه نقش های جنسیتی، این امر می تواند نشانه درونی سازی نقش های محدود کننده و پذیرش ضمنی روابط قدرت مبتنی بر جنسیت باشد؛ به بیان دیگر، نابرابری وقتی نادیده گرفته می شود که به بخشی از نظم اجتماعی پذیرفته شده تبدیل شود. از این دیدگاه، رابطه مثبت کیفیت زندگی و وضعیت اقتصادی-اجتماعی با ادراک از نابرابری جنسیتی نه تنها متناقض نیست، بلکه بازتابی از فرایند تحول نقش های جنسیتی در بافت اجتماعی ایران نیز است. درواقع، افزایش منابع و کیفیت زندگی موجب گسترش نوعی «آگاهی انتقادی جنسیتی» می شود که زنان را قادر می سازد روابط قدرت را شناسایی و مفصل بندی کنند؛ حتی اگر خودشان از لحاظ اقتصادی یا اجتماعی در وضعیت بهتری باشند. این یافته همچنین می تواند با یافته های مطالعه ناپیر و همکاران (۲۰۲۰) هم راستا تلقی شود که نشان دادند ادراک تبعیض در جوامع با سطوح بالاتر سرمایه فرهنگی، بیشتر به صورت بازتاب آگاهی دیده می شود تا تجربه مستقیم؛ بنابراین یافته های پژوهش حاضر در پرتو نظریه نقش های جنسیتی تأکید می کند که ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش، صرفاً ناشی از مواجهه با تبعیض های عینی نیست، بلکه تابع تفاوت در سطوح جامعه پذیری نقش ها، منابع شناختی و ظرفیت انتقادی نسبت به ساختارهای نابرابر نیز است. این تفسیر، ضمن تأیید نقش شرایط اقتصادی-

^۱ van Wyk

^۲ Greblo Jurakić

اجتماعی در شکل‌دهی به ادراک، بر ماهیت اجتماعی-فرهنگی عمیق نابرابری جنسیتی در ورزش نیز صحنه می‌گذارد. به طور کلی، نتایج این بخش با مطالعات نتایج مطالعه حاضر با مطالعات سرابی و همکاران (۲۰۲۵)، دامانیک^۱ و همکاران (۲۰۲۵)، گوش^۲ و دس^۳ و همکاران (۲۰۲۳)، محمدامینی و همکاران (۲۰۲۱)، لیوا-آرکاس^۴ و همکاران (۲۰۲۱) و چوکورا^۵ و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود.

متغیرهایی مانند نابرابری‌های آموزش ورزشی، خانوادگی، قانونی، رسانه‌ای، اقتصادی و اجتماعی به طور مستقیم در مدل‌های رگرسیونی این پژوهش وارد نشده‌اند، اما سطح بالای ادراک از نابرابری جنسیتی مشاهده شده را می‌توان در چارچوب نظریه نقش‌های جنسیتی به‌عنوان بازتاب «نهادینه‌شدن نقش‌های جنسیتی در ساختارهای اجتماعی» تفسیر کرد. این نظریه تأکید می‌کند که نقش‌های زنانه و مردانه نه صرفاً در سطح تعاملات فردی، بلکه در سطح قوانین، سیاست‌ها و نهادها نیز تثبیت و بازتولید می‌شوند. از این منظر، محدودیت‌های آموزشی، ضعف حمایت نهادی، بازنمایی رسانه‌ای کلیشه‌ای و قیود قانونی، تجلی عینی انتظاراتی هستند که جامعه برای «نقش مناسب زن» تعریف کرده است.

در کشورهایی که ساختارهای حقوقی و اجتماعی آن‌ها متأثر از تفاسیر اسلامی‌اند، نسبت میان دین، بدن و جنسیت به یکی از بنیان‌های تنظیم‌کننده حضور زنان در عرصه عمومی ازجمله ورزش، تبدیل می‌شود؛ با این حال، نظریه نقش‌های جنسیتی نشان می‌دهد که آنچه تعیین‌کننده است، نه صرفاً اشتراکات مذهبی، بلکه «نحوه نهادینه‌سازی و اجرای نقش‌ها» در هر بافت ملی است؛ برای مثال، در ایران و عربستان سعودی که برخی مقررات مبتنی بر شریعت به‌صورت رسمی اجرا می‌شود، الزامات پوشش و تفکیک جنسیتی در فضاهای ورزشی به‌مثابه سازوکارهای نهادی تثبیت نقش سنتی زن عمل می‌کنند؛ یعنی نقش زن به‌عنوان موضوعی که باید حضور کنترل‌شده و محدود در فضای عمومی داشته باشد، در قالب قواعد رسمی بازتولید می‌شود. در چنین شرایطی، فرصت‌های مشارکت ورزشی زنان نه صرفاً براساس توانمندی، بلکه در چارچوب انتظارات نقش‌محور نیز تعریف می‌شود؛ امری که می‌تواند به ادراک شدیدتر نابرابری منجر شود (رهبری و محمودآبادی، ۲۰۲۲).

درمقابل در کشورهایی مانند عمان و مصر، هنجارهای فرهنگی مرتبط با حجاب و تمایز جنسیتی همچنان قدرتمندند، اما نبود الزام قانونی رسمی و امکان مشارکت زنان در برخی فضاهای مختلط، نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری بیشتر در اجرای نقش‌های جنسیتی است. از منظر نظری، این تفاوت بیانگر آن است که «شدت نهادینه‌سازی رسمی نقش‌ها» می‌تواند تجربه زیسته زنان از محدودیت را تعدیل یا تشدید کند؛ به بیان دیگر، حتی در چارچوب‌های مذهبی نسبتاً مشابه، نحوه تفسیر و اجرای مقررات می‌تواند فاصله میان نقش‌های سنتی و نقش‌های نوین زنانه (مبتنی بر عاملیت و مشارکت اجتماعی) را افزایش یا کاهش دهد؛ درنتیجه بر سطح ادراک نابرابری تأثیر بگذارد (گلکوفسکا، ۲۰۲۱).

۱ Damanik

۲ Ghosh

۳ Das

۴ Leiva-Arcas

۵ Chukwurah

در این چارچوب، سطح بالای ادراک از نابرابری در میان پاسخگویان ایرانی را می‌توان حاصل نوعی «تعارض نقش ساختاری» دانست؛ تعارضی میان انتظارات نهادی تثبیت‌شده و تحولات اجتماعی‌ای که به گسترش حضور و توانمندی زنان در عرصه ورزش انجامیده است. زمانی که ساختارهای آموزشی، رسانه‌ای و قانونی همچنان بازنمایی محدودی از نقش زن ارائه می‌دهند، اما زنان در عمل خواهان مشارکت برابری، این شکاف ساختاری به افزایش حساسیت و آگاهی درباره نابرابری می‌انجامد؛ بنابراین اگرچه متغیرهای ساختاری مذکور به صورت مستقیم در مدل آماری وارد نشده‌اند، نظریه نقش‌های جنسیتی نشان می‌دهد که این عوامل به صورت زمینه‌ای و درهم‌تنیده، بستر شکل‌گیری ادراک از نابرابری را فراهم می‌کنند. یافته‌های پژوهش حاضر در همسویی با مطالعات انجام‌شده در ایران و سایر کشورها (برت، ۲۰۲۱؛ چوکورا و همکاران، ۲۰۲۲؛ موسولینو و همکاران، ۲۰۲۲؛ پنگ و همکاران، ۲۰۲۳؛ هژبری و همکاران، ۲۰۲۱؛ یزدان‌پرست، ۲۰۱۸) نشان می‌دهد که موانع مشارکت زنان در ورزش، صرفاً ناشی از کمبود منابع نیست، بلکه ریشه در بازتولید مستمر نقش‌های جنسیتی در سطوح خانوادگی، نهادی و سیاست‌گذاری نیز دارد. بررسی مستقیم و نظام‌مند این ابعاد، مستلزم پژوهش‌های آتی با طراحی‌های تحلیلی پیچیده‌تر است تا بتوان سهم هریک از این سازوکارهای ساختاری را در تبیین ادراک از نابرابری جنسیتی با دقت بیشتری مشخص کرد.

درمجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش زنان در ایران پدیده‌ای چندبعدی است که از تعامل عوامل فردی، موقعیتی و اقتصادی-اجتماعی شکل می‌گیرد. الگوی کلی نتایج حاکی از آن است که این ادراک در میان زنان فعال در حوزه ورزش گسترده است و نمی‌توان آن را صرفاً به تجربه‌های فردی یا شرایط خاص ورزشی کاهش داد؛ بدین ترتیب، پژوهش حاضر تصویری یکپارچه از عوامل مرتبط با ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش ارائه می‌دهد؛ بدون آنکه وارد تبیین‌های کلی یا سیاست‌محور شود.

از قوت‌های اصلی این مطالعه می‌توان به تمرکز بر ادراک از نابرابری، به جای سنجش‌های صرفاً عینی اشاره کرد که این امکان را ایجاد کرده است که ابعاد ذهنی و اجتماعی تجربه زنان در ورزش مدنظر قرار گیرد؛ موضوعی که در مطالعات داخلی کمتر به آن پرداخته شده است. از دیگر ویژگی‌های متمایز این پژوهش، استفاده از نمونه‌ای مبتنی بر عموم ورزشکاران زن به جای تمرکز صرف بر ورزشکاران نخبه یا افراد حرفه‌ای در حوزه ورزش است. این رویکرد امکان ارائه تصویری گسترده‌تر از ادراک نابرابری جنسیتی در سطح جامعه را فراهم می‌کند و نشان می‌دهد که این پدیده محدود به تجربه‌های خاص در محیط‌های حرفه‌ای ورزشی نیست؛ با این حال، این رویکرد محدودیت‌هایی نیز دارد؛ ازجمله آنکه ممکن است برخی پاسخ‌گویان تجربه مستقیم و عمیقی از محیط‌های ورزشی نداشته باشند و ادراک آن‌ها بیشتر تحت تأثیر گفتمان‌های اجتماعی و رسانه‌ای شکل گرفته باشد. همچنین استفاده از داده‌های خودگزارشی می‌تواند تحت تأثیر سوگیری‌های ادراکی و اجتماعی قرار گرفته باشد. علاوه بر این، ماهیت مقطعی مطالعه امکان بررسی روابط علی را محدود می‌کند. همچنین برخی عوامل ساختاری مهم ازجمله نابرابری‌های قانونی، رسانه‌ای و فرهنگی، به طور مستقیم در مدل‌های تحلیلی وارد نشده‌اند. در همین راستا، یافته‌های مدل رگرسیونی حاضر نشان داد که حدود ۲۱ درصد از واریانس متغیر وابسته تبیین می‌شود؛ این امر بیانگر آن است که ۷۶ درصد از واریانس، تحت تأثیر عوامل دیگری است که در مدل حاضر لحاظ نشده‌اند؛ لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده، ضمن رفع محدودیت‌های مذکور، متغیرهای کلان‌تری همچون عوامل نهادی، فرهنگی و سیاسی نیز در مدل‌های تحلیلی گنجانده شود تا با افزایش قدرت تبیین مدل، درک جامع‌تری از پیچیدگی‌های موضوع فراهم آید.

بر این اساس، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی از طرح‌های طولی برای بررسی تغییرات ادراک نابرابری در طول زمان، روش‌های ترکیبی (کیفی-کمی) برای کاوش عمیق‌تر سازوکارهای شکل‌گیری این پدیده در بافت‌های نهادی و همچنین تحلیل‌های چندسطحی برای اندازه‌گیری هم‌زمان اثرات فردی و کلان (مانند سیاست‌های منطقه‌ای) استفاده کنند. افزون بر این، ورود مستقیم متغیرهای ساختاری و نهادی و بررسی گروه‌های متنوع‌تری از کنشگران ورزشی می‌تواند به درک جامع‌تر این پدیده کمک کند.

پیام مقاله

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ادراک از نابرابری جنسیتی در ورزش زنان، بازتاب مستقیم محرومیت عینی نیست؛ بلکه حاصل برهم‌کنش پیچیده میان ساختارهای اجتماعی و بازنمایی‌های نهادینه‌شده نقش‌های جنسیتی است. داده‌های مقطعی به‌دست‌آمده نشان داد که ارتقای کیفیت زندگی و جایگاه اقتصادی-اجتماعی، هم‌زمان با افزایش آگاهی انتقادی نسبت به الگوهای تبعیض و محدودیت‌های جنسیتی همراه است؛ به بیان دیگر، هرچه زنان از چارچوب‌های سنتی نقش فاصله می‌گیرند، حساسیت آن‌ها به نابرابری بیشتر می‌شود. از منظر نظری، می‌توان گفت که در فضای ورزشی ایران، بروز نابرابری نه‌تنها ناشی از کمبود منابع یا سیاست‌های ناکارآمد، بلکه نتیجه‌ی نهادینه‌شدن نقش‌های جنسیتی سنتی در قوانین، رسانه‌ها و سیاست‌های نهادی است؛ نقش‌هایی که حضور زن را در عرصه عمومی، از جمله ورزش، در قالب رفتارهای «مجاز» و «پذیرفتنی» تعریف می‌کنند؛ بر این اساس، سیاست‌گذاران باید در کنار برنامه‌ریزی اقتصادی و زیرساختی، به بازتعریف این نقش‌ها در سطوح فرهنگی و نهادی بپردازند. فدراسیون‌های ورزشی نیز می‌توانند با شفاف‌سازی فرایند تخصیص منابع و گسترش بازنمایی عادلانه ورزش زنان در رسانه‌ها، از بازتولید کلیشه‌های نقش جنسیتی جلوگیری کنند. همچنین مربیان و مدیران ورزشی لازم است با آموزش‌های ضدکلیشه‌ای و طراحی محیط‌های تمرینی برابر، زمینه تغییر نگرش به نقش زن در ورزش را فراهم آورند. مجموع این اقدامات می‌تواند به تحول تدریجی در درک اجتماعی از نقش‌های زنانه و مردانه در فضای ورزشی بینجامد و از شدت ادراک نابرابری بکاهد؛ بر این پایه، نابرابری جنسیتی در ورزش ایران نه مسئله‌ای فردی، بلکه پیامد تقابل میان نقش‌های جنسیتی تثبیت‌شده و نقش‌های نوپدید اجتماعی است و تنها از طریق مداخله هم‌زمان در سطوح ساختاری، فرهنگی و رفتاری قابل‌اصلاح خواهد بود؛ ازاین‌رو مطالعات آینده باید با تحلیل هم‌زمان متغیرهای نهادی، فرهنگی و کلان ازجمله سیاست‌های سازمانی، نگرش‌های اجتماعی به نقش‌های جنسیتی و بازنمایی رسانه‌ای، درک جامع‌تری از سازوکارهای شکل‌دهنده این ادراک فراهم کنند.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه تأییدیه اخلاق را از کمیته اخلاق پژوهشی دانشگاه رازی (IR.RAZI.REC.1402.105) دریافت کرد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان در تمام مراحل اجرای پژوهش ازجمله اجرای طرح و نگارش، مشارکت یکسان داشتند.

تعارض منافع

فصلنامه پژوهش در ورزش زنان، بهار ۱۴۰۵، دوره ۳، شماره ۹.

در طول این پژوهش، هیچ کمک مالی از منابع عمومی، تجاری و غیردولتی دریافت نشد. نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ تضاد منافعی در انجام این پژوهش وجود ندارد. تمام فعالیت‌های پژوهشی به طور مستقل، بی‌طرفانه و بدون هیچ‌گونه وابستگی به عوامل سیاسی، تجاری یا سازمانی انجام شد.

تشکر و قدردانی

از تمامی زنانی که با وجود محدودیت‌ها و چالش‌های موجود در حوزه ورزش، با مشارکت در این پژوهش تجربیات ارزشمند خود را در اختیار ما قرار دادند، صمیمانه قدردانی می‌شود. همچنین از همکاری و همراهی مربیان، مدیران، معلمان تربیت‌بدنی و سایر متخصصان حوزه ورزش که با دیدگاه‌های حرفه‌ای خود به غنای این مطالعه افزودند، سپاسگزاریم.

منابع

- Afrouzeh, H., Shafiee, S., & Rahmati, M. M. (2021). Phenomonological study of gender inequality in Iran. *Human Resource Management in Sports*, 9(1), 189-211. [In Persian].
- Alipoor, P., Zahedi Mazandarani, M. J., Maleki, A., & Javadi Yegane, M. R. (2017). Representation of discursive conflicts of gender equity in development plans of IR Iran. *Social Welfare Quarterly*, 17(66), 107-148. [In Persian].
- Burt, A. R. (2021). Same work but different pay: Gender inequality in the professional sports industry. *Cult Soc Praxis*, 13, 3.
- Chukwurah, L. N., Malete, L., & Nji, G. C. (2022). Gender inequity in media coverage and athletes' welfare in Nigerian sports: impact of the Nigeria sports policy and African union agenda 2063. *Sport Soc*, 25, 1438-1449. <https://doi.org/10.1080/17430437.2020.1828869>
- Campos, R. C. (2017). Globalización en crisis; por un desarrollo sostenible. *Economía UNAM*, 14(40), 3-12.
- Damanik, F. H. S., Sukmana, O., & Susilo, R. K. D. (2025). Sociological Perspectives on Gender Inequality in Indonesian Sports: A Systematic Literature Review. *Retos*, 67, 607-623.
- Das, D., Kumar, P., Dixit, A., & Vivek. (2023). The missing gender: examining the barriers to women's participation in sports in India. *Business Perspectives and Research*, 22785337221148557. <https://doi.org/10.1177/22785337221148557>
- Fadaeideh Cheshmeh, M., Hosseininia, S. R., Rahmati, M. M., & Bagheri, H. (2025). Gender and discrimination: A study about female athletes. *Research in Sport Management and Marketing*, 6(1), 125-141. [In Persian].
- Ghosh, D. (2026). Race, class, and gender inequality in sports: A socio-historical analysis. *Demagogi: Journal of Social Sciences, Economics and Education*, 4(2), 127-133.
- Golkowska, K. U. (2021). Women and sport in Qatar. In *Women and Sport in Asia* (pp. 168-179). London: Routledge.
- Greblo Jurakić, Z., Ljubičić, V., & Bojić-Ćaćić, L. (2021). Women's sports is not a real sports: Negative stereotypes about sportswomen and the experience of gender inequality in handball in Croatia. *Revija za Sociologiju*, 51(1), 81-102.
- Herrera, E., Pablos, A., Chiva-Bartoll, O., & Pablos, C. (2017). Effects of physical activity on perceived health and physical condition on older adults. *Journal of Sport and Health Research*, 9(1), 27-39.
- Hozhabri, K., Ramezani Nejad, R., & Shaji, R. (2021). Snakes and ladders of sustainable development through sport in Iran. *Sport Management Studies*, 13(67), 259-287. [In Persian].

- Işıkgöz, M. E., Şahbudak, M., Deveci, M. E., & Öztunç, M. (2025). Challenges and successes in promoting gender equality through physical education and sports: A systematic review. *BMC Public Health*, 25(1), 2117. <https://doi.org/10.1186/s12889-025-23373-0>
- Jahromi, M. K., Benn, T., Pfister, G., & Jawad, H. (2011). Physical activities and sport for women in Iran. *Muslim Women and Sport*, 109-124.
- Javani, V. (2022). Sport and gender equity: The case of Iran. In *International Perspectives on Sport for Sustainable Development* (pp. 181-193). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-06936-9_10
- Kiani, M. S., & Nazari, L. (2025). Providing a new framework for improving media literacy and dealing with gender discrimination in women's sports. *International Journal of Learning Spaces Studies*, 3(1), 1-16.
- Leal Filho, W., Kovaleva, M., Tsani, S., Țircă, D. M., Shiel, C., Dinis, M. A. P., ..., & Tripathi, S. (2023). Promoting gender equality across the sustainable development goals. *Environment, Development and Sustainability*, 25(12), 14177-14198. <https://doi.org/10.1007/s10668-022-02656-1>
- Leiva-Arcas, A., Vaquero-Cristóbal, R., Abenza-Cano, L., and Sánchez-Pato, A. (2021). Performance of high-level Spanish athletes in the Olympic games according to gender. *PLoS One* 16:e0251267. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0251267>
- Mohammadamini, S., Ahmadi, S., & Solymani, M. (2021). Designing a model for sustainable development in women's sport of Iran. *Research on Educational Sport*, 9(24), 213-240. [In Persian].
- Musolino, E. A., O'Connor, B. P., & Cioe, J. D. (2022). Bigger isn't always better: an exploration of social perception bias against high levels of muscularity in women. *The Journal of Social Psychology*, 162(5), 523-539. <https://doi.org/10.1080/00224545.2021.1927943>
- Napier, J. L., Suppes, A., & Bettinsoli, M. L. (2020). Denial of gender discrimination is associated with better subjective well-being among women: A system justification account. *European Journal of Social Psychology*, 50(6), 1191-1209. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2702>
- Peng, B., Ng, J. Y., & Ha, A. S. (2023). Barriers and facilitators to physical activity for young adult women: A systematic review and thematic synthesis of qualitative literature. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 20(1), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s12966-023-01411-7>
- Pérez-Ordás, R., Aznar Cebamanos, M., Nuviala, R., & Nuviala, A. (2019). Evaluation of extracurricular sports activities as an educational element for sustainable development in educational institutions. *Sustainability*, 11(12), 3474.
- Poblete-Valderrama, F., Castillo, C. M., Sandoval, E. D., Silva, P. V., & García, M. A. (2015). Depresión, cognición y calidad de vida en adultos mayores activos. *Ciencias de la Actividad Física UCM*, 16(2), 71-77.
- Rahbari, L., & Mahmudabadi, Z. (2022). Women's (non) participation in sports: Gendered attitudes, biopolitics, and women's perceptions of body and sports in Iran. *DiGeSt-Journal of Diversity and Gender Studies*, 9(1).
- Rajabi-Gilan, N., Zardoshtian, S., Sarabi, N., & Khezeli, M. (2025). The effect of the work-family conflict, subjective socio-economic status, and physical activity on the perceived quality of life of working women in Iran: the mediating role of quality of work life. *BMC Women's Health*, 25(1), 45.
- Salvo, D., Garcia, L., Reis, R. S., Stankov, I., Goel, R., Schipperijn, J., Hallal, P. C., Ding, D., & Pratt, M. (2021). Physical activity promotion and the United Nations sustainable development goals: building synergies to maximize impact. *Journal of Physical Activity and Health*, 18(10), 1163-1180.
- Sarabi, N., Shiri, N., Khezeli, M., Rajabi-Gilan, N., Narimani, S., & Khezeli, M. (2025). Perceived inequality in women's sports: A qualitative critical discourse analysis in the Iranian context. *International Journal for Equity in Health*, 24(1), 232. <https://doi.org/10.1186/s12939-025-02604-1>

- Talebpour, A., Nazari Azad, M., & Kashani, M. (2019). Sociological analysis of gender inequality in sport (The perspective of female national hero athlete). *Quarterly Journal of Woman and Society*, 10(40), 289-316. [In Persian].
- Tanni, A. A., & Khan, M. M. I. (2024). Exploring the gender disparity in sports participation: A qualitative analysis of women's limited engagement in sports in Bangladesh. *Innovation Journal of Social Sciences and Economic Review*, 6(1), 43-51.
- van Wyk, P. M., Seguin, H., Dionigi, R. A., Weir, P. L., & Horton, S. (2025). Women participating in sport: tensions rising from negotiations of aging, gender norms, and personal responsibility for health in later life. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, 1655912.
- Vaquero-Cristóbal, R., Mateo-Orcajada, A., Dağlı Ekmekçi, Y. A., Pereira, A., Amin, S., Meroño, L., & Albaladejo-Saura, M. (2024). Gender equity in sport from the perspective of European women athletes and sport managers, physical education teachers and sport coaches. *Frontiers in Psychology*, 15, 1419578. <https://doi.org/10.103389/fpsyg.2024.1419578/full>
- Vidarte Claros, J. A., Vélez Álvarez, C., Sandoval Cuellar, C., & Alfonso Mora, M. L. (2011). Actividad física: Estrategia de promoción de la salud. *Hacia la Promoción de la Salud*, 16(1), 202-218.
- Wicker, P., & Cunningham, G. B. (2025). Attitudes toward gender equality in sport among Europeans. *Frontiers in Psychology*, 16, 1529003.
- World Health Organization. (1996). WHOQOL-BREF: introduction, administration, scoring and generic version of the assessment: field trial version, December 1996.
- Wulansari, S. A. (2013). Gender inequality perception: A comparative study of women in Japan and Indonesia. *Research & Information Center of Asian Studies (RICAS)*.
- Yazdanparast, Y., & Badami, Rokhsare. (2018). Prioritization of major factors on leaving team sports in teenagers based on gender. *Journal of Sports Psychology*, 11(1), 58-71. <https://doi.org/10.29252/mbsp.4.1.58> [In Persian].
- Yelamos, G. M., Carty, C., & Clardy, A. (2019). Sport: A driver of sustainable development, promoter of human rights, and vehicle for health and well-being for all. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 9(4), 315-327. <https://doi.org/10.1108/SBM-10-2018-0090>